

**pewniak
na teście**

**polecane przez
egzaminatorów**

George Gordon Byron

Giaur

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:
George Gordon Byron

Tytuł:
Giaur

Przekład:
Adam Mickiewicz

Autorka opracowania:
Anna Popławska

Korekta:
Agnieszka Nawrot
Agata Tondera
Agnieszka Woźny
Maria Zagnińska

Projekt okładki:
Aleksandra Zimoch

Ilustracje:
Cranach – s. 20, German Vizulis – s. 23, 35,
Morphart Creation – s. 28 / Shutterstock.com
Lucjan Ławnicki

ISBN 978-83-7327-174-6

Wydanie V zaktualizowane

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2024

Wydawnictwo GREG®
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®
zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:
BROS

George Gordon Byron

GIAUR

Ułamki powieści tureckiej z lorda Byrona

Julianowi Niemcewiczowi
w dowód głębokiego szacunku

poświęca
TŁUMACZ

Autor:	George Gordon Byron
Tytuł:	<i>Giaur</i>
Gatunek literacki:	powieść poetycka (gatunek synkretyczny, elementy liryki, epiki i dramatu)
Bohaterowie:	Giaur (tajemniczy Wenecjanin), Hassan, Leila (we fragmentach retrospektywnych)
Czas i miejsce akcji:	Grecja, między 1774 a 1797 rokiem.
Problematyka:	apoteoza wolności i prawa do miłości, bunt przeciw normom społecznym i ograniczeniom jednostki.

i wstecz zawrócił. Odgłos powszechny nazwał Byrona Napoleonem poetów, również Napoleona uznano za jedyne go poetę Francji. Wiele wieków minie, nim się znajdzie ręka, która by jedno z tych bereł dźwignąć mogła.

Uważano, że w dwojakim sposobie sceptycyzm ukazuje się na świecie: raz jako mrok wilgotny i zimny, wróżący noc długą; drugi raz jako te chwilowe ściemnienie porankowe, połączone z powiewem orzeźwiającym, które zapowiada dzień. Byron wyobraża tę drugą epokę sceptyków, niepewnych w swoim dążeniu, ale pełnych ducha i rzeźwości.

PRZEMOWA AUTORA

Rozerwane ułamki niniejszego poematu składają powieść o smutnych losach branki muzułmańskiej¹², która za niewierność ukaraną została sposobem tureckim, utopiona w morzu, i której zgonu pomścił się kochanek jej, młody Wenecjanin. Zdarzenia podobne trafiały się dawniej często na Wschodzie; teraz rzadsze. Może kobiety muzułmańskie nauczyły się więcej ostrożności, może chrześcijanie mniej są teraz pochopni do śmiałych przedsięwzięć miłosnych i mniej w nich szczęśliwi. Zdarzenie, które jest treścią naszej powieści, odnieść należy do owych czasów, kiedy Wyspy Jońskie¹³ ulegały panowaniu Rzeczypospolitej Weneckiej¹⁴, kiedy Arnauci¹⁵, na chwilę wyparci z Morej¹⁶, znowu, po bezskutecznym wtargnięciu Moskalów¹⁷, zaczęli ją pła-drować. Wiadomo, że odstrychnienie się Majnotów¹⁸, obrażonych tym, że im zabroniono Mistrę¹⁹ rabować, ściągnęło nowe klęski na Grecją. Kraj ten stał się naówczas teatrem okrucieństw, których przykład trudno znaleźć, nawet w dziejach prawowierne-go ludu muzułmańskiego.

¹² *muzułmański* – muzułmanie lub mahometanie: wyznawcy religii założonej przez Mahometa, uznający jedyne Boga, Allacha.

¹³ *Wyspy Jońskie* – wyspy na Morzu Jońskim, u zachodnich wybrzeży Grecji i Albanii.

¹⁴ *Rzeczpospolita Wenecka* – bogate, niezależne od XI w. państwo, prowadzące handel z Bliskim Wschodem, przez co stało się potęgą na kilka stuleci i opanowało wiele wysp na Morzu Śródziemnym. Kres niepodległości Wenecji położył Napoleon w 1798 r.

¹⁵ *Arnauci* – Albańczycy wyznania muzułmańskiego.

¹⁶ *Morea* – obecnie Peloponez, półwysep w południowej Grecji.

¹⁷ *wtargnięcie Moskalów* – mowa o wojnie turecko-rosyjskiej, podczas której Rosjanie w 1770 r. wkroczyli na Peloponez.

¹⁸ *Majnoty* – Grecy, mieszkańcy Mainy (Lakonii), krainy na południowym Peloponezie.

¹⁹ *Mistra* – miasto na Peloponezie w pobliżu starożytnej Sparty.

GIAUR

Umilkły wiatry, ciche lśnią się fale
 Przy grobowcowej Temistokla skale²⁰,
 Która wyniosłym niebo czołem bodzie
 I z góry patrząc na morza i smugi²¹,
 Najpierwsza wita lądujące łodzie.
 Kiedyż się zjawi Temistokles drugi?

* * *

Wyspy szczęśliwe! w każdej porze roku
 Zarówno miłe i sercu, i oku,
 Gdy was przychodzić z gór Kolonny wita*,
^[10] Wraz nagły urok źrenice mu chwyta
 I myśl pograża w dumy tajemnicze.
 Tu szklane morza cichego oblicze
 Na falach drobnych, jak uśmiechu dołki,
 Gór okolicznych odbija wierzchołki
 Strzegące brzegów, z którymi łagodnie
 Zdają się igrać rajskie wody wschodnie.
 Jeśli się wietrzyk chwilowy prześliznie
 I złamie szyby na modrej płaszczyźnie,
 I kwiecie z brzegu przyniesione miota,
^[20] Jakaż w tym wietrze wonia²² i piesszczota!
 Tam, na skał wierzchu, u ścieku poników²³
 Błyszczą się róża, sułtanka słowików*,
 Jej brzmia pochwały kochankowie leśni,
 Ona rumieńcem dziękuje za pieśni.
 Śliczna i skromna, królowa ogrodów,
 Nie tknięta wichrem, nie zwiędła od chłódów,
 Nie znając naszych zim niebezpieczeństwa,
 Kwitnie świeżością wiecznego panieństwa.

**Apostrofa
do Grecji**

²⁰ *Przy grobowcowej Temistokla skale* – według legendy na wysuniętym cyplu skalnym ateńskiego portu Pireus znajdował się grób Temistoklesa, wodza greckiego, który zwyciężył flotę perską pod Salaminą w r. 480 p.n.e.

²¹ *smug* – pasmo łąk.

²² *wonia* – dziś: woń.

²³ *ponik* – strumyk.

* * *

Leila – wygląd

Oko jej czarne – i któż się ośmieli
Wzrok ten malować? te oczy gazeli
Wielkie i słodkie, ciemne i błyszczące!

- [470] Dusza z nich mówi przez iskier tysiące,
Które ze źrenic lecą przezroczystych
Jako z Dżemsyda rubinów ognistych*.
Dusza z nich mówi! Wbrew słowom Proroka,
Że „postać niewiast jest ziemi powłoka” –
Allachu! dusza mówi z tego oka!
I choćbym w drodze ku lepszemu światu
Przechodził ostre mosty Alsyratu*,
Wisał nad piekła ognistym potokiem
I cały rajski ogród miał przed okiem,
[480] I w nim wabiące hurysy⁴³ dziewice,
Powiem: kto widział Leili źrenice,
Ten Alkoranu⁴⁴ nauk nie usłucha!
Czyż taka piękność jest prochem bez ducha*?
Jest cackiem, z którym bawi się mężczyzna?
Niech na nią spojrzy sam mufty⁴⁵, a wyzna,
Że nieśmiertelność wygląda z jej źrenic.
Na jej obliczu cudowny rumieniec
Wiecznym i świeżym błyszczą się szkarłatem,
Jakby granatów⁴⁶ posypany kwiatem.

- [490] Jej włosy jako hijacynty płyną;
Gdy okolona rówiennic drużyną
Stanie, nad wszystkie głową wyniesiona,
I da warkoczom płynąć przez ramiona,
Włosem zamiata ślad swój na marmurach,
Ślad nóżki bielszej niżli śniegi w górach,
Kiedy z rodzinnych obłoków wylecą
I ziemią jeszcze nie skalane świecą.
Jako monarcha ptaków Frangestanu*,
Łabędź, podnosi głowę z oceanu
[500] I pysznie skrzydłem uderza po fali,
Skoro dostrzeże podróżnika w dali:
Z taką powagą ona zwraca głowę
I śnieżne ramię, i piersi perłowe,

⁴³ *hurysy* – wg wierzeń mahometan piękne dziewice oczekujące wiernych w raju po śmierci.

⁴⁴ *Alkoran* – Koran, święta księga muzułmanów.

⁴⁵ *mufty* – znawca i stróż mahometańskich praw religijnych, najwyższy sędzia i kapłan w Turcji.

⁴⁶ *granat* – krzew rosnący nad Morzem Śródziemnym, mający duże, szkarłatne kwiaty.

I z taką piękną dumą wzrokiem miota,
 Gdy na nią oczy śmie zwrócić pustota.
 Cofną się, blasku wytrzymać nie mogą,
 Pochlebiać chciały, upadają z trwogą.

Jak była oczom piękną Gruzjanka,
 Tak miała serce czułe dla kochanka.

[510] Kochanka? Któż jej kochanek? Hassanie,
 Ty nim nie jesteś, dziki muzułmanie!

Leila –
 pochodzenie

* * *

Ponury Hassan dał rozkaz podróży;
 Oddział wasalów, co mu w dworcu służy,
 Jak orszak i straż pojedzie za panem;
 Każdy z janczarką, z łukiem, z ataganem.
 Hassan sam zbrojny jedzie na ich czele,
 Zwiesił na pasie krzywą karabelę⁴⁷,
 Wyróbowaną na albańskich głowach,
 Kiedy raz zbójców napotkał w parowach

[520] I tak rozgromił muzułman zwycięski,
 Że ledwie kilku uszło z wieścią kłęski.
 Za pas dwa zatknął, bogato oprawne
 W perły i w złoto, pistolety sławne:
 Hassan przed laty dostał je od Baszy,
 Ich widok zbójców i wabi, i straszy.
 Mówią, że Hassan jedzie pojąc żonę,
 Pocieszyć znowu serce zakrwawione
 Zdradą Leili, co uszła z haremu
 I dziś, o zgrozo! służy niewiernemu.

Hassan – motyw
 wyprawy

* * *

[530] Ostatnim blaskiem zachodniego słońca
 Złocą się góry i kaskada grzmiąca,
 Żywiona czystym i świeżym gór śniegiem.
 Tu często kupiec Grek staje noclegiem,
 Znajdując pokój w ustroniu głębokiem
 Pewniej niż w mieście pod swych panów bokiem;
 Tu się nie lęka o całość swej skrzyni;
 W miastach niewolnik, wolny na pustyni.

⁴⁷ *karabela* – lekka zakrzywiona szabla, której nazwa pochodzi od Karbala, arabskiego miasta słynnego z wyrobu szabel.

Rozpacz silniejsza niżli chęć płakania.
 Nie mów pacierzy, w skutek ich nie wierzę,
 [1240] Silniejsza rozpacz niż twoje pacierze.
 Zbawienia nie wart jestem – i nie żądam,
 Nie raj, ale spoczynku wyglądam.

Ważny cytat

Wtenczas – widziałem, Ojcze, – tak – tu była!
 Widziałem dobrze – powstała – odżyła,
 Białą, świecąca obwiana symarą⁶⁷,
 Jak widzę teraz, tam nad falą szarą,
 Gwiazdę błyszczącą przez obłok zachodni –
 Ona świeciła jaśniej i łagodniej.
 Dziś gwiazda świeci słabiej i tajemniej,
 [1250] Jutro wieczorem wnidzie jeszcze ciemniej;
 Ja, nim doczekam jej promieni drżących,
 Nieczuła bryła i postrach żyjących,
 Ja umrę, Ojcze. – Już kończąc cierpienie,
 Zbiera się dusza w ostatnie westchnienie.
 Tu ją widziałem, Ojcze, i powstałem,
 I wszystkich naszych nieszczęść zapomniałem.
 I porwałem się z łoża, i objąłem,
 I cóż do mego serca przycisnąłem?
 Ciebie był w objęciu bez tchu i bez życia,
 [1260] Sercem nie czułem wzajemnego bicia!
 Lecz to Leila! to jej postać była!
 Kochanko moja, jak się ty zmieniła!
 Spojrzałaś tylko, słowa nie wyrzekłaś,
 Byłaś tak blisko i z rąk mi uciekała!
 Lecz choć tak zimna, tak dla mnie zmieniona,
 Obym cię tylko przycisnął do łona,
 Całe me szczęście objąłbym w ramiona.
 Niestety, marę objąłem ulotną!
 Ręce opadły na mą pierś samotną –
 [1270] Lecz patrz! to Ona! to jej szata długa,
 Jej ręka śnieżna; patrz, jak na mnie mruga
 Tym czarnym okiem; włosy rozpostarła –
 Nie – jam nie wierzył – ona nie umarła!
 Ale on umarł, ja go sam obalił,
 Jam go pochował, kamieniem przywalił –
 On tu nie wróci, bo ciężka mogiła
 Ciśnie go z góry. – Ty? po coś wróciła?
 Oni mówili, że ta twarz jak zorze,

⁶⁷ *symara* – całun.

Ta postać śliczna już zapadła w morze
 [1280] I że się nad nią fala szumna leje.
 Rybacy mówią – szkaradne to dzieje,
 Chciałem powiedzieć – język mi drętwieje.

Ach! jeśli prawda, że ty wyszłaś z morza
 Szukać dla siebie spokojnego łoża,
 Ach, przesun mokrą dłoń przez me powieki,
 Niech już ostygną, zamkną się na wieki.
 Lub rękę połóż na me serce wdowie;
 Czy ciebie marą, czy duchem świat zowie,
 Zostań oświecać chorego węzłowie,
 [1290] Odchodząc weźmij z sobą mego ducha.
 Potem niech wyje szturm, niech morze bucha.

* * *

Takie me imię, takie są me dzieje.
 Samemu tobie powierzam wyznania,
 Wdzięcznie przyjmuję łzę politowania,
 Suche me oko już łez nie wyleje!

Gdy skonam, pogrzeb ubogi mnie sprawisz,
 Krzyż tylko prosty na grobie postawisz,
 Bez żadnych liter – nie chcę, by wędrowiec
 Napisy czytać szedł na mój grobowiec.” –

* * *

[1300] Umarł – nie doszedł nikt po jego zgonie,
 Jak się nazywał, w jakiej świata stronie
 Jego ojczyzna; – ostatnie wyznania
 Mnich tylko słyszał we chwilach skonania.

Tyle zostało o Giaurze podania,
 I o Leili, którą on postradał,
 I o Hassanie, któremu śmierć zadał.

Giaur
 – tajemniczość

PEŁNE OPRACOWANIE

BIOGRAFIA GEORGE’A GORDONA BYRONA

Lord George Gordon Noel Byron urodził się w Londynie 22 I 1788 r. Jego ojciec, John, był kapitanem gwardii i nie posiadał tytułu lorda. George był synem z jego drugiego małżeństwa, z Katarzyną Gordon. Rody, z których pochodzili rodzice poety, były znakomite, ale zubożałe. Gdy Byron miał jedenaście lat, otrzymał w spadku tytuł lorda i rodowy majątek. Przeniósł się wtedy do Anglii i zamieszkał w Newstead w hrabstwie Nottingham.

W 1801 r. wstąpił do szkoły średniej w Harrow, potem studiował w Cambridge. W tym okresie dużo czytał, zwłaszcza dzieła klasyków literatury starożytnej. Jeszcze w czasie studiów, w 1807 r., wydał tomik wierszy zatytułowany *Godziny bezczynności*. W rok później ukazał się poemat *Angielscy poeci i szkoccy recenzenci*, będący satyrą na współczesną poecię literaturę angielską. Poemat zawiera też program nowej poezji.

Latem 1809 r. dwudziestojednoletni Byron udał się w trwającą dwa lata podróż z Portugalii i Hiszpanii na Malte, do Albanii, Grecji i Konstantynopola. Podróż ta była dla poety znakomitą szkołą życia, zebrał wiele materiału do twórczości i ukształtował własne poglądy na świat. Owocem dwuletniej wędrówki był szereg drobnych utworów okolicznościowych oraz dwie pierwsze pieśni *Wędrówek Childe Harolda*. Po powrocie do Anglii Byron dodał do poematu kilka refleksyjnych strof i wydał go w 1812 r.

Sukces *Wędrówek Childe Harolda* był równie ogromny, jak nieoczekiwany. Byron znalazł się w centrum zainteresowania. Na okres po 1812 r. przypadła też działalność Byrona w Izbie Lordów. Wygłosił tam kilka bezkompromisowych przemówień, m.in. w obronie robotników, podczas debaty o karze śmierci dla tzw. burzycieli maszyn oraz przeciw uciskowi Irlandii. Wystąpienia poety nie przyniosły żadnych rezultatów, co przeżył jako klęskę swojej działalności politycznej. Nałożyły się na to bolesne perypetie rodzinne – rozpadło się jego małżeństwo.

Opinia publiczna zwróciła się przeciwko poecie, więc postanowił opuścić Anglię. W tym okresie powstała seria powieści poetyckich o tematyce orientalnej, tj.: *Giaur*, *Naręczona z Abydos*, *Korsarz*, *Obleżenie Koryntu*, *Paryzyna*. Byron podróżował przez Belgię, Niemcy, Szwajcarię do Włoch. W Szwajcarii spotkał drugiego wielkiego romantyka angielskiego młodszej generacji, Percy’ego Shelleya, z którym zwiedzał Alpy w okolicach Jeziora Genewskiego. We Włoszech poznał swą ostatnią wielką miłość, hrabinę Guiccioli. W tym okresie powstały poematy: *Wieżnia Chillonu*, *Mazepa*, *Wyspa*; dramaty: *Manfred*, *Kain*, *Marino Faliéro*, *Dwaj Foskarowie*, *Sardanapał*, a także *Proroctwo Dantego*. Ukoronowaniem i zamknięciem jego twórczości był wielki poemat *Don Juan*, w którym przedstawił wszystkie konflikty wstrząsające ówczesną

Cecha bohatera	Odniesienie do tekstu powieści poetyckiej G. G. Byrona
samotny i dumny	Giaur przeżywał wciąż utratę ukochanej i swą głęboką samotność. Ta utracona miłość i samotność wynoszą go ponad pospolity tłum . Giaur ma poczucie wyższości wobec ludzi, którzy nie są w stanie go zrozumieć, i izoluje się od nich.
zbutowany, skłócony z niesprawiedliwym światem, kierujący się namiętnościami	Po śmierci Leili życie Giaura zostało pozbawione sensu, stało się źródłem duchowych cierpień. Bohater jest wypalony, stracił wszelką nadzieję, żyje przeszłością . Nie umie znaleźć celu dalszego życia, nie umie pogodzić się ze światem, pozostaje do końca skłócony z ludźmi, z ich obiegowymi wyobrażeniami i prawami. Jego zbrodnia jest przejawem buntu jednostki, niezgody na świat , w którym konwencje obyczajowe, bariery religijne i narodowościowe rozdzielają kochających się ludzi.
walczący przeciwko ograniczeniom wolności człowieka	Nie żałuje swojego życia i stwierdza: <i>Gdybym mógł odżyć, żyłbym tak, jak żyłem</i> . Słowa te nie odnoszą się tylko do zbrodni popełnionej na Hassanie, lecz do całego życia Giaura. To wyznanie bohatera jest pochwałą wolności jednostki, przyznaniem jej prawa do decydowania o swoim losie , do kochania, do swobodnego rozwoju, do niezależności.

Giaur jako powieść o miłości i wolności

Problematyka powieści jest związana z kreacją tytułowego bohatera. Przede wszystkim utwór jest **pochwałą miłości, wielkiego, niczym nieskrępowanego uczucia**. Byron porusza też **problem prawa człowieka do miłości mimo różnic społecznych, religijnych, obyczajowych dzielących kochanków**.

W związku z ograniczeniami, które świat stwarza zakochanym, pojawia się **problem konfliktu jednostki ze społeczeństwem**, które narzuca jej swoje zasady i zawęża prawa do miłości, wolności, swobody, decydowania o swoim losie. Wobec tego powieść jest też **pochwałą wolności jednostki** i jej praw do indywidualności i swobodnego rozwoju. Konflikt ze społeczeństwem popycha bohatera do zbrodni, bo nie może on liczyć na zrozumienie i sprawiedliwość. Odrzuca ze wzgardą obowiązujące konwencje obyczajowe, bo sankcjonowały one zabicie Leili, mści się, a potem izoluje i pogrąża w samotności. Ważnym problemem utworu jest także **dramat samotności i wyboczenia jako ceny za wybór wolności**.

Legenda Byrona. Pojęcie bajronizmu

Już za życia Byrona powstała jego legenda: dobra i zła. Pięknego młodzieńca otaczała aura skandalu. Obserwowano jego swobodne zachowanie, śledzono komplikacje rodzinne, gorszono się z powodu radykalizmu poglądów młodego lorda. Przypisywano mu związki z rewolucjonistami, a nawet z czcicielami szatana. Sam Byron podsyczał te pogłoski, a przynajmniej im nie zaprzeczał. Oburzeni przeciwnicy zmusili go w końcu do opuszczenia Anglii, grono wielbicieli natomiast uczyniło zeń swego idola. Szybko

Do najważniejszych cech kompozycji *Giaura* należą:

- ograniczenie akcji do kilku momentów, zdarzeń;
- skupienie uwagi na duchowych przeżyciach bohaterów (*Giaura* i *Hassana*);
- zastosowanie inwersji czasowej;
- przeplatanie opowieści lirycznymi dygresjami i nastrojowymi opisami;
- wprowadzenie kilku narratorów.

Romantyczny orientalizm w *Giaurze*Pewniak
na teście

Romantyzm zafascynował się kulturą i naturą Wschodu (łac. *oriens* – orientalizm), odnajdując w nich wartości opozycyjne wobec cywilizacji zachodniej, utożsamianej z kanonami klasycyzmu i ze światopoglądem racjonalistycznym. Fascynowała „dzikość” Orientu, jego egzotyczna kultura, odmienna cywilizacja, oparta w dużej mierze na duchowości i związku z naturą, ale także „dziksza” i bardziej niebezpieczna niż zachodnia.

W literaturze romantycznej spotykamy różne typy ujęć Wschodu: może być on przedstawiany jako kraina mądrości, przestrzeń samotności, kulturalnego wtajemniczenia oraz wewnętrznego przeżycia. Do prekursorów romantycznego orientalizmu należeli: François René de Chateaubriand, George Gordon Byron oraz Johann Wolfgang Goethe. W epoce stworzono modę na wschodnie podróże, w czasie których poznawano znane miejsca historyczne i zachwycano się niezwykłościami natury.

W *Giaurze* do orientalizmu odnosi się kreacja świata przedstawionego: Byron ukazał koloryt lokalny Bliskiego Wschodu, odnalezionego w Grecji za czasów rządów tureckich. Obok historii pisarza fascynuje orientalna kultura i obyczajowość. One budują tło wydarzeń i najdramatyczniejsze przeżycia głównego bohatera (np. zgodna z obyczajami muzułmańskimi kara śmierci dla Leili).

INDEKS KOMENTARZY DO TEKSTU**BOHATEROWIE****Giaur**

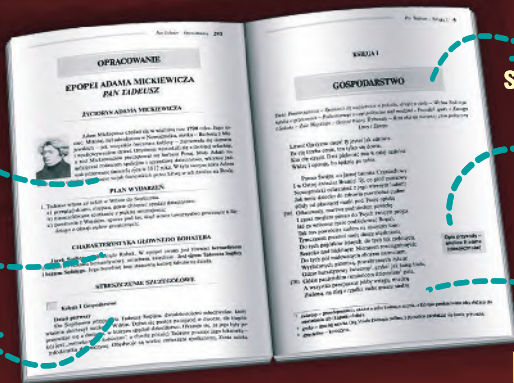
- buntownik – str. 37
- indywidualizm – str. 29
- indywidualizm, brak skruchy – str. 33
- motyw ucieczki – str. 13
- natężenie uczuć – str. 29, 35
- opis uczuć – str. 13, 14, 18, 29, 31
- o swojej ojczyźnie – str. 38
- pycha, poczucie własnej wyjątkowości – str. 33
- samotność zabójcy – str. 25
- samotność, odwrócenie od świata – str. 38
- „spowiedź” – str. 32

Pewniak
na teście

← to będzie na teście

SPIS TREŚCI

<i>Giaur</i>	7
Przedmowa tłumacza	4
Przemowa autora	6
Objaśnienia poety	43
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	47
Krótkie streszczenie	48
Motywy	48
Pełne opracowanie	
Biografia George'a Gordona Byrona	50
Geneza utworu	51
Wyjaśnienie tytułu utworu	51
Czas i miejsce akcji	52
Bohaterowie utworu	52
Plan wydarzeń	52
Streszczenie szczegółowe	53
Charakterystyka głównego bohatera – <i>Giaur</i>	55
Charakterystyka pozostałych postaci	57
Problematyka utworu	58
Bohater bajroniczny – zestawienie cech osobowości	58
<i>Giaur</i> jako powieść o miłości i wolności	59
Legenda Byrona. Pojęcie bajronizmu	59
Gatunek literacki – powieść poetycka	60
Budowa utworu	61
Romantyczny orientalizm w <i>Giaurze</i>	62
Indeks komentarzy do tekstu	62

opracowanie

charakterystyka

problematyka

streszczenie

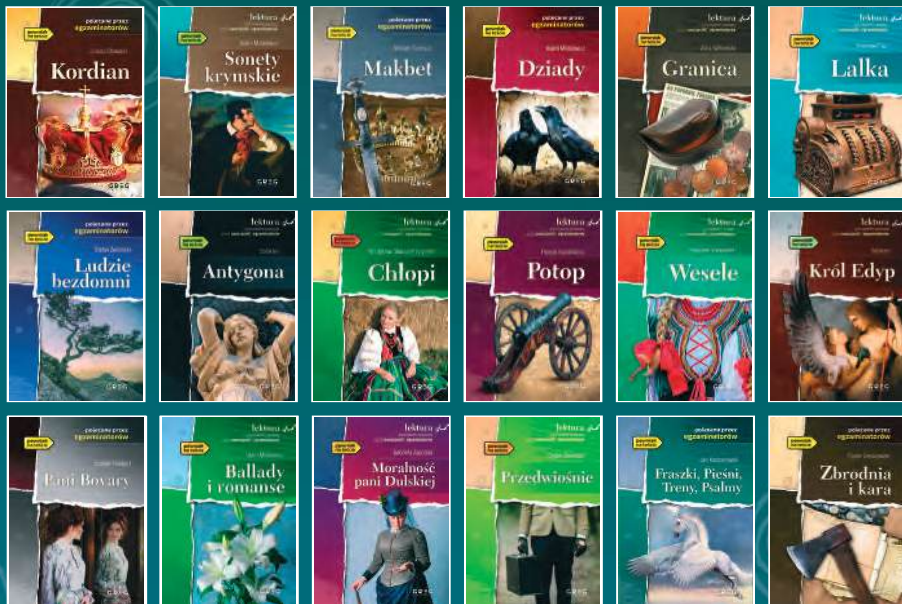
ważny cytat

pewniak
ucz się tego, o co zapytaj!

Pewniak
na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-174-6

9 788373 271746 >

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl